

Rendészetelméleti Kutatóműhely

Pályázat

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM RENDÉSZETTUDOMÁNYI KAR

**A rendőri munka társadalmi megítélése, bizalom a
rendőrség iránt**

CHOVANYECZ TÍMEA

Neptun kód : T2Y0Y0

Dolgozatom témaköre – *A rendőri munka társadalmi megítélése, bizalom a rendőrség iránt* -, mivel foglalkoztat ez téma, hobbi szinten is sokat olvasok és kutatok ebben a témakörben.

Dolgozat felépítése a következő:

- Néhány alapfogalom meghatározása, tisztázása
- Rendszerváltás előtti időszak
- Rendszerváltás utáni időszak
- Napjainkban

Alapfogalmak

Mi is a rendőrség?

Bűnözés gyakorlatilag attól a pillanattól létezik, mióta az ember a Földön van. Gondoljunk csak bele Ádám- Éva esetébe, és az almafába. Persze ekkor még nem létezett egy olyan szerv, intézmény sem, amely korlátozta volna őket, vagy a jogaikat. Vegyük például az őskort, ahol az emberek lopkodták egymás elejtett zsákmányait, az élelemért szinte bármire képesek voltak. Akár arra is, hogy embert öljenek, csak azért, hogy megvédjék saját- és családjuk élelmét. A rendőrség még ekkor sem vonult ki, hogy intézkedjen az állam „kezeként”. Tehát a bűnözés szó az ember megjelenésétől fogva jelen van. Azonban nemcsak a bűnözés és a tilalmak áthágása egyidős az emberiséggel, hanem a közbiztonság igénye is.

A külső védelmet a honvédség biztosította az ország számára, a belső rend fenntartását pedig a rendőrség. A rendőrség megszületése azonban az állammal együtt történt. Maga a szó kialakulása pedig a nyelvújításhoz vezethető vissza. A rendőr szó legelőször 1823-ban jelent meg, egy bizonyos Márton József nyelvész lexikonában. A rendőrség szó pedig 1836-ban jelent meg, ami Fogarasi János nevéhez fűződik, aki ugyancsak nyelvészként tevékenykedett abban az időben. A jogszabály, ami legelőször megemlíti az pedig az 1840. évi IX. törvénycikk, ami a mezei rendőrségről ír.

A „politeia” egy görög eredetű szó, amit tekinthetünk magának a „police” és a „policáj” szó anyjának. Ennek jelentése az állam helyes kormányzásának tudománya. Latinul a „politia” és

németül a „polizei” városi rendet jelent. Az angol „police” szó pedig a franciák szerint a „policer” szavukból származik, ami pedig a nép hatalmát jelenti.

A rendőrség meghatározása:

„A rendőrség egy állami szerv, amelynek a fő feladata a közbiztonság és a belső rend védelme, törvények és bizonyos szabályok betartatása, a szabályszegőkkel szembeni eljárás. A testület a közigazgatás olyan rendészeti, polgári, fegyveres szervezete, amely a törvényvégrehajtás oldalán működik, miáltal védelmező és kényszerítő erővel felruházott, az erőszakot végső esetben alkalmazó intézmény.”

A rendőrség működésének a határa a jog, jogrend. Cselekedeteiket, mozzanataikat úgy kell végrehajtaniuk, ahogyan az a törvényben le van írva, tehát a rendőri eljárás az állam által meghatározott módon történik. Ebben a hivatásban nem él a diszkrecionalitás elve, azaz a szabad belátás szerinti cselekvés. A rendőri tevékenységről, feladatáról teljes körű információt kapunk az 1994.évi XXXIV. törvényből, amely a rendőrségi törvény.

A rendszerváltás előtt:

Mielőtt rátérnénk a rendszerváltás előtti rendőrségre, egy kis kitéréssel nézzük meg, hogy milyen rendészeti szervek voltak a rendőrségen kívül (nem közvetlen a rendszerváltás előtt).

1.) Csendőrség

Egy olyan rendőri szerv, amely katonai elvek alapján szervezett rendőri szerv, amelynek fő feladata a rendfenntartás. Európa számos országában létezett. Az első szervezetet Franciaországban hozták létre (a csendőrség régi neve, a zsandárság is innen ered). A Magyar Királyi Csendőrség szervezeti értelemben a napóleoni zsandárság örököse volt. A közbiztonság felügyeletére rendelt, katonailag szervezett őrtestület volt. Feladatai közé tartoztak a személy-és vagyonvédelmi feladatok ellátása, a rend és béke fenntartása, veszély esetén ennek helyreállítása, továbbá törvények, rendeletek, szabályok betartatása. Katonailag 1920-ig a Honvédelmi Minisztérium alá tartozott, a trianoni békeszerződés után pedig teljes mértékben

átkerült a Belügyminisztériumhoz. A csendőrség elsősorban a vidék rendőrsége volt. Hatáskörük 1920-ig leginkább a bűnüldözésre és a bűnmegelőzésre terjedt ki. A csendőrség az első világháborúban voltaképpen szétesett. A csendőrörsök tagjait felváltották a Vörös Őrség tagjai, amely szervezetben viszonylag sok excsendőr szolgált.

2.) ÁVH- Államvédelmi Hatóság

1948 és 1956 között titkosan tevékenykedő államvédelmi szervezet. Elődje az ÁVO, az Államvédelmi Osztály volt. Hírhedt volt kegyetlenségéről és különösen durva módszereiről. A kihallgatások során a legembertelenebb, legdurvább módszereket alkalmazták a letartóztatottakkal szemben. Ilyenek voltak például: alvásmegvonás, kifárasztás, verés, éheztetés, éjjel-nappal bilincsben tartás. Nagy Imre 1956. október 18-án bejelentette a Rákosi – rendszer és az ÁVH felszámolását, ígéretet tett a demokratikus rendőrség megszervezésére.

3.) Nemzetőrség

A szovjet megszállók ellen küzdő szervezet, az 1956-os forradalom idején, pontosan 1956. október 31-én, a Kilián laktanyán. A honvédség, a rendőrség és a civil ellenállók csoportjaiból tevődött össze. Névadója az egykori nemzetőrség volt, amely az 1848-'49-es szabadságharc alatt működött.

Összehasonlításom alapja a rendőrségi feladatokat ellátó szervezetek megítélése régen, és a rendőrség megítélése most. Köztudott, hogy a rendőr megbüntet, ha olyat teszünk, ami a törvénybe ütközik. A csendőrség megítélése sem volt éppenséggel sokkal jobb, mint a mai rendőrségé. Régi mondások szerint a csendőr nem büntetett, csak fenntartotta a rendet. Viszont régen teljesen mások voltak a társadalmi normák, mint ma. Ma sokszor hallunk „erkölcsi fertőről”, és számtalanszor hallhattuk azt, hogy „bezzeg az én időmben”. Régen az egyenruhának rangja, tisztje volt. Ez természetesen nem ruházta fel felsőbbrendűségi tulajdonsággal a ruha viselőjét, egyszerűen csak akin meglátták az egyenruhát azt tisztelték. Nem úgy, mint ma. Régen dicsőség volt a rendőrség vagy más egyéb szervezet tagjává válni.

Ma már szinte ott tartunk, hogy ha egy szórakozóhelyen, vagy közösségben megkérdezik az embertől, hogy minek tanul, és az a válasz hagyja el a száját, hogy rendőrnek, rendőrtisztnek, különféle reakciókat várhatunk: „Úristen!”, „Fakabát leszel?” „Korrupst rendőr leszel te is, ha nagy leszel? „, vagy pedig: „Azta, ez már valami!”, „Gratulálok, jó utat választottál, csak így tovább!”. Ezt részint saját tapasztalatból merítettem, mivel a tágabb családi körömben, ismerőseim közül is sokan az állomány tagjai. A fiatalok nem voltak úgy elkanászodva, mint most, természetesen ez ma is csak nevelés kérdése. Régen nem volt olyan, hogy valaki visszafelesel a tanárnak, olyat, hogy a diák tanárt vert még hírből sem ismertek. Nem volt olyan, hogy a rendőrt kövel dobálták meg intézkedés közben és olyan sem, hogy trágár szavakkal illették intézkedése során . Régen szinte mindenki szigorú fegyellemmel követte, a végighaladó járőrt az utcán. A város zaja szinte elhalkult, mikor végigvonultak. Méltósága volt az állománynak, nem úgy, mint napjainkban...

1990-ig a rendőri eljárást a Szolgálati Szabályzat koordinálta, belső utasítás formájában a belügyminiszter szabályozta. Ez a szabályzat nem volt nyilvános, nem tekinthette meg bárki, és nem volt mindenki számára megismerhető. Nem tudhatták az állampolgárok, hogy a rendőr mikor jár el jogszerűen és mikor nem.

A rendőrség tagjai teljes mértékben biztonságban érezhették magukat, mivel ha követték a pártpolitikai követeléseket, akkor oltalom alatt érezhették magukat. Az állampolgárokhoz való viszony viszont már 1989 előtt is speciálisan alakult. A lakosság részben fogadta el a rendőrséget, lenézték a rendőröket. Magyarország vált azzá az országgá, ahol rövid idő alatt a legtöbb rendőrvicc és anekdota született. A rendőröket szinte csak negatív képből tüntették fel. Viszont a rendszerváltásig a rendőrök a bűnözést megfelelő korlátok között tudták tartani.

A rendszerváltás után:

A rendszerváltás Magyarországon az 1980-as évek végén, 1990-es évek elején következett be. Mint minden másra, a rendőrségre is óriási mértékben meghatározott szerepe volt. A 90-es évek elején békés úton, de számos konfliktustól terhelve túljutott az ország a rendszerváltozáson és megkezdte a demokratikus működését. A közrend és közbiztonság rendkívüli mértékben megromlott. A változás után a határok lebomlottak, ami nem csak

pozitív tényezővel járt. Negatív vonzata volt a határlebomlásnak, hogy olyan alanyok érkeztek az országba, akik közrendi- és közbiztonsági szempontból nem voltak épp kívánatosak. A migráció az ország lakosságát körülbelül fél millió emberrel növelte meg. Többségük nem rendelkezett potenciális gazdasági háttérrel, így apróbb bűncselekményekből próbálták megkeresni a betevőt. Megjelent a „fekete” vagy „szürke” gazdaság, a szervezett bűnözés, az olyan illegális üzletágak, mint a prostitúció, vagy a kábítószer kereskedelem. A szocialista országokban a rendszerváltás következtében a bűnözés eddig soha nem látott méreteket öltött. A bűnözés az 1980-as évek elején kezdett el emelkedni, innentől kezdve folyamatosan fokozódott. Az 1980-as évek kezdetén az ismertté vált bűncselekmények száma körülbelül 130.000 volt, viszont 1990-re - közel tíz év elteltével - pedig már majdnem fél millió bűncselekményt regisztráltak. A betöréses lopások és a rablások száma rendkívül megemelkedett. Ezzel egyidejűleg nőtt a személy elleni erőszak, és egyre több bűncselekményt követtek el fegyverrel. Ezek az adatok arra sarkallták mind a politikusokat, mind a szakembereket, hogy még komolyabban vegyék magát a bűnözést, és még nagyobb energiát fektessenek bele a közrend és a közbiztonság veszélyeztettségének, romlásának a megakadályozására. A bűnözés –nem ilyen mértékben, de- a legtöbb kapitalista országban is emelkedett. Franz von Liszt - az 1800-as évek vége felé lévő kiemelkedő büntetőjogász - szerint a bűnözés növekedése minden nagy társadalmi változás törvényszerű velejárója. Durkheim és Merton anómia elméletében [anómia jelentése: társadalomban a közös értékek, normák meggyengülését jelenti, egy olyan állapotot, amelyben a társadalom szabályozó hatása nem, vagy nem eléggé tud érvényesülni.] is hasonló gondolatok fogalmazódnak meg, miszerint a bűnözés növekedését a társadalmilag helyeselt normák diszharmoniója, a normák hiánya és lazulása, továbbá a társadalmi dezorganizáció magyarázza. Ezek viszonylag magyarázatot adnak a volt szocialista országokban elkövetett bűnözések növekedésére, de arra nem teljes mértékben, hogy a kapitalista országokban miért emelkedik. Egyesek szerint a kapitalista országokban a bűnözés növekedésének oka a demokráciában és a jólétben keresendő. A bűnözést úgy tekintik, mint egy bizonyos árat, amit fizetni kell a jóléért és a szabadságért. Azzal érvelnek, hogy az anyagi javak bősége nagyobb lehetőséget jelent a bűncselekményekre, a demokrácia és a szabadság pedig több potenciált biztosít az egyénnek. Összefoglalva, eszerint a nézetek szerint minél inkább nő egy társadalomban a jólét, minél kevesebb korlátja lesz a személyes tevékenységeknek, annál inkább nő a bűnözés is. Az elkövetők körülbelül kétharmada először követ el bűncselekményt, tehát közülünk kerülnek ki és nem a bűnözők közül, kívülről. A bűnözés kihat a társadalomra, a nagyarányú bűnözés félelmet kelt az emberekben, kihat a közhangulatra, továbbá az állami tekintély csökkenését

jelenti. Vajon meddig növekedhet még a bűnözés és a bűnözéstől való félelem? Némely szakértő szerint a bűnözéstől való félelem kezd nagyobbá válni, mint maga a bűnözés.

„A társadalmi lét szempontjából hatalmas jelentősége van annak, hogy a rendőrség milyen eszközökkel, milyen elvek alapján és milyen társadalmi kapcsolatrendszerben tud eredményesen dolgozni.” [Reiner, 1991.]

Hazánkban a rendőrség nehéz feladatok megoldása előtt áll. Az állam megköveteli, hogy rendőrsége a legnagyobb hatékonysággal működjön, másrészt olyan megszorításokat alkalmaz, amelyekből látni lehet, hogy a hatékonyság nem lesz egetverő. A politikai rendszerváltás idején a rendőrség gyakran az ellenzék céltáblájává vált, ami odáig vezetett, hogy 1990-ben a szabad választások után a kormány már egy olyan rendőrséget „örökölt”, amely megfélemlítve és elbizonytalanodva foglalatossá vált. Bizonyos átszervezések után, viszont már vállalni tudták a vele szemben elvárt követelményeket végrehajtását.

A lakosság rendszerint a felderített bűncselekmények aránya alapján ítéli meg a rendőrséget. A rendőrség a lakosság óriási bizalmával élhet egy jelentősebb bűneset megoldásakor.

A magyar rendőrség egyedül végezte az összes biztonsági feladatot a rendszerváltásig. Ez rendkívül megnehezítette a munkájukat, és emiatt nem tudtak maradéktalanul a bűnmegelőzésre és a bűnüldözésre kizárólagosan koncentrálni. A rendszerváltozással a korábban megtűrt vagy tiltott magánbiztonsági tevékenységek felértékelődtek. Az állami tulajdon privatizálódott. Olyan területek kerültek magánkézbe, mint a pénz-és értékszállítás, vagy a rendezvénybiztosítás. A privatizáció nagyrészt a gazdasági helyzetre terjedt ki, a társadalom egy részének új ösztönzéseket, kedvező aspektust adva, a népesség másik felének pedig életszínvonal-romlást, nyugtalanságot, munkanélküliséget és létbizonytalanságot hozott. Az igazságszolgáltatásban a privatizáció úgy jelenik meg, mint az adott területen mutatkozó válság kezelő jelensége. [Matthews, R.(ed) 1989.]

A változás előtt a vállalkozások vezetői és alkalmazottai olyan személyek voltak, akik több éves rendőri, katonai, vagy üzemrendészeti gyakorlattal és tapasztalattal rendelkeztek, viszont később a személy-és vagyonbiztonságról való gondoskodás szinte teljesen magánbiztonsági szektorba került. Ezzel leszűkítve a rendőrségi erők munkáját, és nagy mértékben segítve ezzel munkájuk hatékonyságát és produktív működését. Különböző szervezeteket hoztak

létre, hogy ezzel is munkájukat könnyítsék, például ilyen szervezet a polgárőrség volt.(Ez egy teljesen önkéntes szervezet, az állampolgárookra van bízva, hogy belépnek e.)

Megváltoztak az állampolgári kapcsolatok is. Egyre inkább elfogadottá vált a rendőrség, a társadalom számára világossá vált, hogy rendőrségre mindenféleképpen szükség van. Ennek attraktív bizonyítéka, hogy 1992. április 24-én először megrendezték a rendőrségi napot, ami tömérdek embert vonzott a helyszínre, és csaknem ünnepi hangulatot teremtett a fővárosban. A rendőr mindig a közösség része, ekkor már egyenrangú fél volt a társadalomban. Ezt azzal érte el, hogy nem a felsőbbrendűségét próbálta bebizonyítani, hanem elfogadták azt, hogy az állampolgárokat és a társadalmat szolgálniuk kell. Ez magától értetődően javította az image-t.

Napjainkban alkotott megítélések, vélemények

Statisztikák

Tanulmányaim az elmúlt 10 év felvételi statisztikáin alapszik a Felvi. hu alapján. Egyrészt azt vizsgáltam meg, hogy melyik évben jelölték meg a legtöbben a Rendőrtiszti Főiskolát (ez a jogelődje a mai Rendészettudományi Karnak), illetve ebből az összes egyénből hányan jelölték meg az első helyen ezt az intézményt. Mindemellett még analizáltam, hogy hányszoros volt a túljelentkezés, továbbá az összes felsőoktatási intézmény közül a Rendőrtiszti Főiskola népszerűségileg hányadik helyen szerepelt.

Ezek alapján elmondhatom, hogy az elmúlt időben a tanintézmény magasan a legnépszerűbb 2010-ben volt, ezt követően 2005-ben, majd 2003-ban. Az év, amikor a legtöbben jelölték meg első helyen létesítményt, az a 2003-as év volt, majd a 2005-ös és végül a 2010-es. Ha megnézzük, ugyanazok az évszámok szerepelnek, csak más sorrendben.

Összehasonlítottam a 2003-as és 2013-as évet több szempontból is.(Azért ezt a két időintervallumot választottam, mivel vizsgálatom az elmúlt 10 évre kiterjedően vonatkozik.) Az analizálásban az egész egyetemet vettem figyelembe, mivel 2012. január 1-jén létrehozták a Nemzeti Közszerületi Egyetemet, amit három intézményből vontak össze: a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemből, a Budapesti Corvinus Egyetemből kiváló Közigazgatástudományi Karból, továbbá a Rendőrtiszti Főiskolából. Aki 2012 májusában érettségizett, 2012 februárjában már a felvételi lapon, vagy az interneten úgy tudta a

jelentkezését leadni, hogy az már nem RTF volt, hanem NKE-RTK.

Az elemzésem a következő: 2012-ben a három új kar közül, amelyikre a legtöbben szerettek volna felvételt nyerni, az RTK volt, ez az intézet élvezte a legnagyobb népszerűséget, vezetett 3179 fővel, majd a KTK 2247 fővel, végezetül a HHK 1456 fővel. 2013-ban a vezetést átvette a KTK 3679 fővel, ezt követte az RTK 2976 fővel, majd végső soron a HHK 1287 fővel. Megfigyeltem, hogy az RTK-n a 3179-ből 2297-en, a KTK-n 2247-ből 862-en és a HHK-n 1456-ból 881 személy jelölte meg a legelső helyen az adott intézményt a 2012-es álláspont szerint, majd egy évvel később, 2013-ban az RTK-n 2976-ból 2122-en, a KTK-n 3679-ből 2040-en, a HHK-n pedig 1287-ből 813-an szerettek volna bekerülni első helyen a megjelölt karra. Ez alapján arra következtethetünk, hogy (a következőkben már csak az RTK-ra koncentrálva) 2012-ben 82 százalékos, 2013-ban ugyanakkor 74 százalékos túljelentkezés volt az RTK-n.

Ha szemügyre vesszük ezen adatokat, jókora százaléktételeket látunk. Ezen vizsgálatok után láthatjuk, hogy az RTK a 2003-as és a 2013-as évben hányadik helyen végzett az összes felsőoktatási intézmény közül. (Az intézményeket nem bontottam szét karokra.) 2003-ban összesen 46 felsőoktatási intézményt tartottak számon a Felvi. hu szerint, ebből az akkori Rendőrtiszti Főiskola a 26. népszerűségi helyen végzett. (Akkor olyan egyetemek, főiskolák előzték meg jóval ezt az intézményt, mint az ELTE, a BGF, az SZTE, vagy a PTE.) 2013-ban 49 felsőoktatási intézetet regisztrált a Felvi, akkor viszont már a 10. helyen végzett. Ez egy hatalmas előrelépés az egyetem népszerűségét tekintve az elmúlt 10 évben. (2013-ban olyan egyetemeket, főiskolákat soroltak elénk, mint az ELTE, az SZTE, a DE vagy a PTE. A híres slágeregyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem mindössze a 7. helyen végzett.)

A statisztikai álláspont szerint adott a kérdés: az embert mi ösztönzi arra, hogy egy ilyen szabályokhoz, előírásokhoz kötött közösség méltó tagja legyen?!

Sajnos ma már ott tartunk, hogy az lesz rendőr, aki az akar lenni, és nem pedig az, aki arra alkalmas. A frissen érettségizők száma nem teljes körű biztosíték arra, hogy egy színvonalasabb állományt alakítsanak ki, de mindenesetre feltételezhető opció. Mély tisztelem azoknak, akik gyermekkoruktól kezdve tudják, hogy milyen hivatást szeretnének életük végéig csinálni. Őket igazán ambiciózus és asszertív személyiségeknek tartom. Viszont az emberek döntő többsége mikor a középiskola utolsó évében koptatják az iskolapadot, nem minden esetben tudják, hogy milyen irányba is haladjanak. Akiket

említettem, számukra könnyű, mert kiskoruktól fogva rendőrök, tűzoltók, honvédek, esetleg orvosok, tanítók, és egyéb szakmabeli értelmiségi pályára koncentráltak. Életüket már fiatalokkorban úgy alakítják, arra készülnek, hogy valóra váltsák álmaikat. Úgy gondolom, hogy belőlük lesz igazán elhivatott személyiség. A csoport másik fele, akik kétségbeesve ott állnak az élet nagy kérdése előtt 18-19-20 évesen, hogy most hogyan tovább? Merre menjek? Válasszak egy frenetikus iskolát, szakmát, amivel ha szerencsés vagyok, később nem csak a megélhetési szintre tudok eljutni, hanem a jólét minden luxusát magaménak tudhatom. Természetesen ez rengeteg kockázattal jár, mert vagy beválik, vagy nem. Manapság sajnos nem attól függ a feltörés, hogy valaki mennyire jó szakember, vagy éppen mennyit sajátít el az adott szakmáról, hivatásról, mennyire képezi ki magát, hanem attól, hogy milyen személyes kapcsolatai vannak az egyénnek és milyen egyéb potenciális előnyei a többi versenytársakkal szemben. Kapcsolatok nélkül az ember elveszett, nem fog tudni érvényesülni.

Következő csoport, akik azért választanak egy állami hivatást, mert arra mindig szükség lesz, nagyrészt nem fogják helyettesíteni az emberi erőt a modern tudomány dolgai, tárgyai, mindig fog kelleni manuális személyi erő. Ők a biztos, stabil megélhetést keresik. Korunk hatalmas problémájával - a munkanélküliséggel - , hogy diplomásként átlépi diákéveik küszöbét és a semmibe lépnek ki, nem szeretnék találkozni. Véleményem szerint nem a rendőrségi presztízs nőtt meg, hanem ez a szakma, hivatás viszonylagos stabilitást jelképez. Kezdként a havi fix kereset elég lesz a rezsire, az összes számla kifizetésére, a havi szükségletekre, mint például az élelem, de a későbbi, nyugdíjas évekre való spórolást nem teszi lehetővé, nem fognak tudni elkezdni félretenni egy szép, családi, kertés házra, vagy egy lakásra. Visszatérve előző gondolatomhoz, attól, mert valaki nem gyermekkorától szeretne egy bizonyos hivatást betölteni, (jelen esetben a rendőri, tisztii hivatást) hanem éppen a felnőtté válás utolsó éveiben kezd körvonalazódni benne, hogy merre is szeretne orientálódni, attól még a hivatásán belül lehet nagyon jól képzett embere az adott szakmának. Magam is ehhez a réteghez tartozom... az utolsó éveimben döntöttem el, hogy merre is szeretnék sorolni, ennek ellenére remélem, hogy az esztendő múlásával szakmám olyan emberévé válhatok, akit elismernek, mind emberileg, mind képzettségileg. Ez az elkövetkezendő éveim célja, hogy méltón képviselhessem a szakmámat. Meggondolandó melyik utat választjuk. Fel kell tennünk magunknak a kérdést, hogy az a pálya, amelyre rálépni készülünk, vagy amely rögzös útján már évek, évtizedek óta keményen megállunk, azt gyermekkorunk óta elterveztük, vagy éppen felnőtt éveinkhez közel választottuk ki? Ha az utóbbiba soroljuk magunkat, akkor még egy kérdést kell feltennünk

magunknak: miért éppen emellett raktuk le a voksunkat? Mivel témám a rendőrségre koncentrálódik, ezt veszem alapul. Ott van az a bizonyos átképző, aminek feltétele, hogy legyen diplománk. Ez a diploma bármilyen lehet. Volt olyanra példa, hogy egy bibliaoktató képezte át magát rendőrnek, és ma már a rendőrség tagját képezi. Kérdem én, hogy mi veszi rá az embert arra, hogy ha elvégzett egy egyetemet vagy főiskolát - több évig tartó küzdelemmel, esetleg anyagi befektetéssel - akkor elvégezzen egy pár hónapos átképzést és a rendőrség tagja legyen? Mivel aki ilyen egyetemre, vagy iskolába jelentkezik és célirányosan efelé az út felé halad az érthető. Mint említettem pár sorral feljebb, valószínűleg a munkahelyek kilátástalansága, a stabil állás és pozíció betöltésének labilissága az ok. Aki a rendőrség tagja lesz –hacsak nem követ el nagy hibát- biztosra veheti, hogy innen mehet nyugdíjba. Magyarország átlagembereinek ez a célja, hogy egy olyan állást találjon magának, ami nyugdíjas, nem fenyegeti az a veszély, hogy a főnöke búcsút int neki, vagy a cég csődje miatt elveszíti a munkáját. Sokan ezért mennek a rendőrséghez, fentebbi statisztikámra támaszkodva ezért választják sokan a Rendészettudományi Kart, mert újonnan kikerülő tisztként az avatás utáni napokban már munka várja őket. A kezdő tiszt fizetés jelenleg 175.000 forint körül mozog. Magyarországon ma a minimálbér 101.500 forint, a garantált bérminimum pedig 118.000 forint. Ehhez képest, a 21-22-23 évesen frissen kikerülő hadnagy fizetése, a kb. 175.000 forint jó keresetnek számít, amit nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy egy stabil, biztos, és minden hónap x-edik napján megkapott munkabér. Általában ezek a fiatalok otthonról is kapnak támogatást, de akik csak magukra számíthatnak ebben a nagy világban, egy húszas éveik elején járó zsenge személynek még nincsenek olyan nagy költségei, hogy ebből a fizetésből ne tudjon megélni. Ha koncentráltan be tudja osztani fizetését, még félre is tud tenni. Persze nem kizárt olyan eset sem, hogy már házas az illető, esetleg egy gyermek felé is felelősséggel tartozik, olyankor viszont már meg kell gondolni, hogy mire költünk.

Összesítve elmondhatjuk, hogy az, aki rendőrnek, tisztnek áll, nem éppen a magas fizetés és juttatások miatt teszi azt. Mert ha luxuséletre vágyik valaki, akkor azt egy állami munkából nem tudja finanszírozni, kivéve ha mondjuk nem a Parlament egy nívós tagja. Megfigyelhetjük, hogy Magyarország leggazdagabb emberei mind bankárok, üzletemberek, vállalkozók, ügyvédek. Dolgozni mindig kellett és ezek után is kelleni fog, ez az élet rendje. De nem mindegy, hogy végig fáradozik valaki élete során, jelen esetben belefullad az aktákba, iratokba, ügyekbe, bármikor hívhatják bárhová, és számos főnöknek kell megfelelnie, nem mondhat mást egy ügyre, csak annyit, hogy „értettem”. Vagy pedig

mindössze egy, vagy kettő főnöke van, tudja mi az a szabadság szó, nem kell mindig készenlében állnia, ráadásul kevesebb munkával, anélkül, hogy túlhajszolná magát több pénzt is keres. A választás lehetősége minden egyes egyén előtt ott áll. Senkit nem köteleznek arra, hogy egy-egy szakma tagjává váljon. Azt gondolom, hogy saját magunkért csináljuk azt, amit, saját örömünkre, azért, mert azt jólesik csinálni. Ne mások kedvéért – mondjuk egy szülő kedvéért, vagy elvárása végett-, különben az egész életünket meg fogja határozni, ebből kifolyólag meg fogja keseríteni. Az a legszerencsésebb ember, aki azzal a munkával kereshet pénzt, amit igazán szeret is csinálni és nem kényszerből teszi, nem sétál be a munkahelyre rossz szájízzel. Ez a jól fizető állás lehetősége viszont, mint mondtam, minden ember előtt ott áll és várja, hogy megragadják a kínálkozó lehetőségeket.

Konrád Károly elmondása szerint 2010-ben a rendőrség hatalmas válságon ment keresztül. Ezért bővítették az állomány létszámát, számos beruházásra költöttek. Véleményem szerint a Felvi. hu által alkotott statisztika szerint 2010-ben ezért ugrott meg ennyire az RTK-ra felvételt nyerni kívánó személyek száma. Mindenki egy új, egy jobb rendőrségben bízott. Ami valahol létre is jött. Ezek az emberek viszont az életüket kockáztatják értünk, állandóan szolgálatra készek. Egy diplomával nem rendelkező utcai járőr fizetése hozzávetőlegesen 100.000 forint körül mozog. Mint felvettem a kezdő tiszti fizetés 175.000 forint körül mozog, viszont a frissen kikerülő diplomások egy évig próbaidőn vannak, amikor a fizetésük mindössze 120.000 forint. Úgy vélem, ez nagyon kevés. Ezek az emberek nincsenek jól megfizetve Magyarországon. Sokkal több járna nekik, főleg ha azt nézzük, hogy mennyit dolgoznak, mennyi mindent áldoznak fel a munkájukért, és nem utolsó sorban nem egy veszélytől mentes hivatást teljesítenek. Mindenki tisztában van azzal, hogy a társadalomnak szüksége van a magyar rendőrségre, és bízunk benne, hogy ez a felismerés odáig fog vezetni, hogy mind emberileg, morálisan elismerjük a rendőröket, mind pedig anyagilag.

Az új esztendő második hónapjában nyilatkozott Konrád Károly, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára, akinek elmondása szerint a rendőrség visszaszerezte a közbizalmat. Úgy véli, ma Magyarországon az állampolgárok nagyobb biztonságban élnek, mint korábban, és ezt a közvélemény-kutatások is igazolják, nemcsak a parlament szerinti vélemény. Az államtitkár szerint a 2010-ben a rendőrség erkölcsi és anyagi válságot élt meg, a szervezet létszámhiánnyal küzdött, a törvények pedig a bűnözőket védték. Azonnali intézkedésekre volt

szükség, így beruházásokkal és létszámbővítéssel segítették a rendőrség munkáját, szigorúbb törvényeket alkottak, így ennek hatására nőtt a rendőrség társadalmi elismertsége is. Az elmúlt 20 év legeredményesebb fejlődésének nevezte azt, hogy csökkent a regisztrált bűncselekmények száma, 2012-ről 2013-ra, 20,5 százalékkal. A biztonságérzet további növekedésének érdekében hozzátette, hogy rendkívül fontos a megelőzés, valamint az együttműködés az egyéb szervezetekkel, mint például a polgárőrséggel, az önkormányzatokkal és a civil szervezetekkel.

Papp Károly országos rendőrfőkapitány azt hangsúlyozta, hogy a 2013-as év teljesítménye alapján a szervezet részére meghatározott feladatokat teljesítették, és a kitűzött célokat elérték. Több olyan közvélemény-kutatást említett a 2009-es és 2013-as évből, amelyek azt igazolják, hogy a rendőrség megítélése egyre kedvezőbb, valamint a két felmérés közötti eredmény is fellendült.

A legtöbb bűncselekményt az alábbi helyeken követték el: Budapest, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Fejér megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Hajdú-Bihar megye.

A legkevesebb bűncselekményt viszont: Békés, Veszprém, Zala, Komárom, Tolna és Vas megyében követték el.

Az országos rendőrfőkapitány szerint:

Javult: (2012-es évhez képest 2013-ra)

- az emberölések száma
- a halált okozó, illetve súlyos testi sértések mutatója
- a személygépkocsi-lopások száma
- a rendőrség nyomozáseredményességi mutatója 10 százalékponttal

Nőtt: (2012-ről 2013-ra)

- a bíróság elé állítások száma 22,7 százalékkal
- a vádemelésre átadott ügyek száma 10 százalékkal
- az ismertté vált bűnelkövetők száma 2,5 százalékkal
- a bünyügyi őrizetbe vettek száma 14,8 százalékkal
- a bünyügyi őrizetbe vettek közül az előzetes letartóztatásba helyezettek száma 21,6 százalékkal
- a személyi sérüléssel járó balesetek száma (kis mértékben)

- az illegális bevándorlók száma
- az embercsempészettel összefüggő és illegális határátlépők száma

Csökkenet: (2012-ről 2013-ra)

- a külföldi elkövetők száma
- az ismertté vált, sértetté váló természetes személyek száma 10 százalékkal
- a halálos balesetek és a halálos áldozatok száma
- közterületen elkövetett bűncselekmények száma 10,4 százalékkal
- a jogsértések száma 9,6 százalékkal

Néhány gondolatban a személyi állomány képzettségéről

A '90-es években az-az ember lehetett rendőr, aki megbízható volt, de itt leginkább nem a szakmai, hanem túlnyomó részt a politikai megbízhatóságról volt szó. Köztudott volt, hogy akinek Nyugat – Európában éltek rokonai az már megbízhatatlanná vált és nem lehetett rendőr. Az iskolai végzettség csak másodrendű dolog volt. A rendszerváltás után a rendőrök nagy számban csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeztek. A kiképzésre sem fordítottak elég gondot, mert ez időben először 6, majd nem sokkal később 11 hónapos volt a kiképzés átlagideje. De olyanra is akadt példa, hogy kiképzés nélkül is utcára léphetett a rendőr. Egyenruhát, szolgálati igazolványt, fegyvert kaphatott és egy másik, gyakorlottabb társa mellé osztották be szolgálatra. Ebben ma már változás történt. A kiválasztás legfőbb szempontja a felkészültség lett, ez és a tudás határozza meg azt, hogy ki lehet rendőr és milyen beosztásba kerülhet. Ma már csak érettséggel rendelkező ember lehet rendőr, ez a legfőbb kritérium, és nem kerülhet utcára olyan rendőr sem, aki nem végzett el egy speciális rendőriskolát. 1995-től már csak minimum 2 éves speciális rendőriskolával lehet valaki az állomány tagja, amihez hozzátartozik már a számítógép kezelése és a nyelvoktatás is. Ezek az elvárások egy utcai szolgálatot teljesítő rendőrtől. Viszont aki ezen felül szeretne kerekedni, azokat tárt karokkal várja a felsőoktatás, ők viszont nem az utcán fogják a szolgálatukat teljesíteni, hanem az irodákban és a kapitányságokon. Az egyetlen ilyen felsőoktatási intézmény ma Magyarországon az egykori Rendőrtiszti Főiskola, mai nevén a Rendészettudományi Kar. Ide viszont nem elég az érettségi, - hozzátéve, hogy nagyon jó érettségi eredményeket kell produkálnia azoknak, akik ide szeretnének bekerülni- , szükséges

hozzá egy orvosi alkalmassági vizsgálat, egy fizikai alkalmassági felmérő, valamint egy motivációs elbeszélgetés a sikeres bejutáshoz. Aki tovább szeretné magát képezni ezen területeken, a diploma elvégzése után mehet mesterképzésre, doktorálhat.

Ezeknek a képzési szinteknek a megteremtése hozzájárult ahhoz, hogy egy színvonalas, értelmiségi állományt tudhasson az ország a magáénak.

A rendőrség „népszerűsége”

Manapság a rendőrség népszerűsége megkérdőjelezendő. A szervezet tagjainak viselkedése, magatartása egy folyamatos képet tart fent az átlagemberben, egyes hivatásos rossz lépése, vagy megnyilvánulása egy életre meghatározott képet alakít ki bennünk. Ezzel az a baj, hogy nem magát azt az egy intézkedő személyt könyveljük el úgy, ahogy, hanem magát a rendőrséget. Minden egyes rendőrnek tisztában kell lennie azzal, hogy ahogyan ő eljár, azt az állam „utasítására” kell tennie és annak meghatározott szabályai szerint, egy rossz lépés következtében kockára teszi az egész rendőri szerv jó hírét. Az utca embere pedig mindig általánosít, amely vélemény a lakosság döntő többségére is kihathat. Az általánosítás egy pontatlan közlés, általában sok emberre, vagy csoportra, dologra értelmezhető, viszont csak egyre, vagy nagyon kevésre igaz. Allport gondolatait fel kell idéznünk az előítéletességgel kapcsolatban, miszerint az előítélet valamely személlyel/személyekkel szemben érzett ellenséges attitűd (magatartás), amelynek az alapja, hogy az adott személy/személyek egy adott csoporthoz tartoznak és emiatt feltételezik róla, hogy rendelkezik azokkal a negatív tulajdonságokkal, amelyeket a csoportnak tulajdonítanak. Ezt más néven sztereotípiának is nevezzük, ami lehet ugyan pozitív, de a legtöbb esetben negatív. (Néhány példa, pozitív sztereotípiák, hogy minden szemüveges ember okos, intelligens. Negatív sztereotípiák, hogy a szőke hajú nők mind buták, vagy ha látunk egy idős férfi-fiatal nő párost, akkor szintén felmerül bennünk a kérdés, hogy csak nem a férfi bankszámlája játszik közre az igaz szerelem kialakulásában?! Tehát ha belegondolunk, a rendőrséggel kapcsolatban nem igazán mondhatjuk el azt, hogy ha valakiben felmerül az előítéletesség, akkor az éppen a pozitív fajtája lenne.)

Mindennapjainkban legtöbbször a közrendvédelmi és közlekedésrendészeti állománnyal találkozunk. Véleményem szerint a lakosság a rendőrt az intézkedései alapján/során ítéli meg

vagy éppenséggel ítéli el, és ez az egyenruhás, utcán szolgálatot teljesítő állomány lép a legtöbbször testközeli kapcsolatba az emberekkel.

Manapság a közlekedési-és közrendvédelmi rendészeti állomány tagjai (igyekszem gyorsan hozzátenni, hogy nyilván vannak szép számban kivételes egyedek/esetek) nem állnak azon a szinten, hogy kétségkívül eleget tegyenek a következő elvárásoknak. Köztudott, hogy ha a lakosság együttműködő, és törvénytisztelő, abban rejlik a rendőrségi erők sikere. Meg kell jegyezni, hogy csak az a rendőr tudja elfogadtatni magát az emberekkel, a lakossággal és a környezetével, aki opulens viselkedési normával, szerepstruktúrával rendelkezik, és az elvégzendő feladathoz megfelelő morális belátási képességgel bír. Fontos, hogy egy rendőrnek reális, hiteles énképe legyen. Sérül az énkép, ha az egyén az előítéletesség miatt kiszolgáltatottnak érzi magát, ebből következtethetően, mindent támadásnak vesz, túlságosan ingerült lesz, bármiféle környezeti ingerre érzékenyebben reagál, mint azt kellene. Természetesen ez a procedúra minden egyes olyan emberre igaz, akit előítéletek alapján határozunk meg. Rendkívül lényeges, hogy a rendőr tisztában legyen a saját énképével, önismeretével. Ez egy mentális kép, amit az egyén önmagáról alakít ki. Az emberben még a gyermekkorban kezd kialakulni és életünk végéig elkísér bennünket. Aki ilyen téves önismerettel rendelkezik - és a haza szolgálatát választja hivatásának- az együtt jár a helytelen önkontroll működéssel. Számos esetben a rendőr az őt ért jelzéseket sértésnek veszi, amolyan személyes támadásnak, ennek hevében pedig túlzottan ingerlékenyen, élénken ad hangot. Két szituációs esetet különböztetünk meg.

- Az egyik az, amikor a fals énképpel rendelkező rendőr szinte elkerüli az intézkedést, mert esetlegesen óvakodik a helyzettől, hogy rosszul fog cselekedni és cselekményének súlyos kudarcát nehezen bírja feldolgozni, szorong az egész intézkedés alatt.

- A másik eset pedig, hogy fölöttébb agresszív, durva viselkedést tanúsítva intézkedik egy-egy helyzetben, ami akár a munka zavartalan végrehajtását is akadályozhatja.

Mind a kettő esetben a társadalom ellenérzését váltják ki. Azzal is a lakosság nem tetszését indukálják, mikor egy rendőr a gyanúsítottal szemben túlságosan agresszívan jár el. Ez a durva bánásmód szintén nem tesz jót a rendőrség image-ének, legfőképp ha az túllépi a törvényes hatalomgyakorlás kereteit. (Ez még akkor is így van, ha sok rendőr ennek ellenkezőjét gondolja, a „minél könnyörtelenebb, minél obszcénebb” – elvet követve.)

Meg kell említenünk azokat is, akik azért szeretnének csatlakozni a rendőrséghez, mert valamilyen régi kudarcot, problémát szeretne kompenzálni azzal, hogy hatalmat kap. De arra nem gondolnak, hogy ezzel a hatalommal az állam ruházza fel őket jogos keretek között. Azt gondolják, hogy az egyenruha, a szolgálati fegyver, a jogkör, az állam adta tekintély felruházza őket olyan tulajdonsággal, ami által felsőbbrendűnek éreztetik magukat. Pedig ők is emberek, mint mindenki más, akik ezekkel a képesítésekkel nem rendelkeznek. Egyfajta önértékelési problémát próbálnak kiélni a kapott hatalommal az embereken. Egy részük úgy véli, hogy az udvariasság megtartása a rendőri egyenruha viselésével nem fér össze, valamilyen szinten tekintélyromboló. Képesek azt hinni, hogy minden állampolgár barátságtalan. Ennek következtében udvariatlanul fognak eljárni, így a lakos, aki alapjába véve nem is állt semmiféle előítélettel az adott rendőrhöz, vagy éppenséggel barátságosan áll hozzájuk, még őt is az ellenséges oldalra fordítják a viselkedésükkel. Ilyen fellépés például mikor a rendőr arrogáns, durva hangvétellű, megpróbálja nyilvánosan lejáratni az állampolgárt, vagy pedig túlságosan flegmatikus, unott vagy enervált a szolgálatteljesítés alatt. Valamilyen szinten fel kell vennie a járőrnek a kontaktot a lakossal, hogy ne érezze azt az ember, hogy a rendőr „nemtörődöm” magatartást tanúsít. Az udvariasság, figyelmesség és agilitás minden személy számára fontos tulajdonság, főleg azoknak, akik napi rendszerességgel kapcsolatban vannak a munkájukban az emberekkel. Gondolok itt például a hotelben ülő recepciósról, vagy a vacsorát felszolgáló pincérre... mindannyian azt várjuk el tőlük, hogy méltón, udvariasan szóljanak hozzánk, kiváltképp egy éppen intézkedő rendőrrel szemben. Ezek az attribútumok az emberi kapcsolatok előnyére is lehetnek. Természetesen a ló másik oldalára sem kell átesnie az illetőnek, meg kell találni azt a rendőr-polgár objektív kapcsolatot, ahol a felek érezhetik egymás tiszteletét. Az állomány tagja legyen barátságos, nyitott, beszédes (politikamentesen) az állampolgárral szemben, de ne kerüljön hozzá-, és ne engedje magát túlságosan közel. Legyen toleráns, együtt érző, de amellet kőkeményen szilárd és határozott. Legyen érdeklődő, viszont ne offenzív és agresszív.

A fentiekből levont következtetések:

A rendőrnek /rendőrségnek és az állampolgároknak kölcsönös tisztelettel kell lenniük egymás iránt.

Michael Odysseos szerint:

A rendőr:

- a kötelességét töretlen előzékenység mellett teljesíti, és általában tiszteletet tanúsít az állampolgárok iránt,
- előzékenységét méltósággal egészíti ki a hatalom törvényes gyakorlása során,
- eredményesen végzi a munkáját, és olyan eredményekre törekszik, amelyek minden irányban bizonyítják és előrevetítik hatékonyságukat.

Véleményem szerint az előbb említett pár sorral egy teljesen átfogó képet kapunk arról, hogy a mai rendőrnek milyen tulajdonságokkal, attribútumokkal kell rendelkeznie.

Továbbá:

- ha növelni szeretnénk a rendőri szervezeteken belül teljesítő munkaerő színvonalát, akkor egy olyan alkalmassági vizsgálatra van szükségünk, ami kiterjed a pályamotivációra, az intelligenciamérésre, a feszültség tűrésére és az énkép-énerő megállapítására.
- a rendőrségre bekerülő személyek közül sokan küzdenek előítéletekkel a társadalommal szemben, például bizonyos társadalmi rétegekkel, fajokkal szemben. Úgy gondolom, hogy nagyobb odafigyelést kell fordítani az állomány kezdő tagjainak a személyiségformálására. Ennek eredményeképpen még időben el lehetne fojtani az előítéleteiket, befolyásolhatnánk az énképüket pozitív irányba, növelhetnénk a motivációjukat.
- a továbbképzést soha nem lehet abbahagyni! Ennek hatására elérhetjük, hogy az egyenruhás állomány befogadóbb legyen az új elvárások és igények szempontjából, nyitottabb legyen az új szociális szerepek megtanulására.

Összességében a mai állomány tagjai nem a színvonal alatt helyezkednek el, hanem a társadalmi igények nőttek meg, több a kvalifikáltsági elvárás a rendőrséggel szemben. A társadalmi megítélés évről évre javuló tendenciát mutat, viszont egyes területek fokozott figyelmet igényelnek.

Források:

Wikipédia:

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Csend%C5%91rs%C3%A9g>

http://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81llamv%C3%A9delmi_Hat%C3%B3s%C3%A1g

[http://hu.wikipedia.org/wiki/Nemzet%C5%91rs%C3%A9g_\(1956\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Nemzet%C5%91rs%C3%A9g_(1956))

Konrát Károly, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkárának nyilatkozata

Papp Károly országos rendőrfőkapitány nyilatkozata

Társadalmi változások, bűnözés és rendőrség című könyv